

SLOVENEK

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec " . . . " 2-20
 za Nemóijo celoletno . . . " 28.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec " . . . " 2.—
 V spravi prejeman mesečno . . . 1-70
Sopotna izdaja:
 za celo leto " 7.—
 za Nemóijo celoletno . . . " 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

Inserati:
 Enostolpna pettirvsta (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat " 15 "
 za trikrat " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznanila, zahvale, osemtnice (td.):
 enostolpna pettirvsta po 2) vin.
Poslano:
 enostolpna pettirvsta po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvzemaj nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni rod

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Glasovi iz Gorice.

(Izvirno poročilo »Slovincu«.)

V Gorici, 13. septembra 1915.

Ljudje se počasi zopet vračajo v mesto. Spoznavajo, da je bil le nespameten strah, ki jih je od doma odgnal. Tisti pa, ki so ostali doma, hvalijo Boga, da niso drugim sledili, posebno ko vidijo, kako mučni usodi so prepuščene hiše, lastnina, vrtni in polja odsotnih gospodarjev. Da, boljše je bilo, da niso bili odšli. Vstrajati doma, dokler mogoče, velja in ima svoj veliki pomen ne samo v miru ampak tudi za časa vojske. Gotovo, kjer je človek po višji moči prisiljen, iti od hiše, tam je druga! Toda k višji moči ne prištevamo nespametnega strahu, kateremu se jih je toliko uklonilo. Sedaj, ko so toliko denarja drugod porabili, ko so na ta račun celo dolgove napravili, prihajajo zopet domov, in vendar so razmere popolnoma iste kakor tedaj, ko jih je nespameten strah gnal od tukaj. Sredstvo, s katerim v mestu navzlic toliki bližini sovražnika prav dobro izhajajo, je prav priprosto: Ne izpostavlja se nevarnosti brez razloga. Saj hodijo n. pr. moški in ženske iz Solkana v Gorico in nazaj; Italijani vidijo iz Števerjana tam na cesti vsakega človeka; kolikrat so že čez cesto streljali granate in šrapnele na državni kolodvor in vendar so se smrtno nesreče samo tedaj zgodile — če so se tam zgodile —, ko so bili ljudje lahkomišelní. Prav isto se da pokazati za pretežno večino slučajev tudi v mestu. Pameten čodi in previden, kakor Bog in razum to zahtevata, pa se ti v Gorici prav ničesar ni treba bati, dasi imaš morda vsak dan opraviti s slučajji sovražnih strelcov.

So pa zadobili neko posebnost ti sovražni strelci! Cadorna povdarja v svojih poročilih, da se vrši njegovo prodiranje metodično. Vidimo to tudi v mestu. Laško topničarstvo naših vojakov ne more izslediti, pa se je spravilo radi tega na goriške ure, katere je pričelo metodično razdirati. Začeli so na Travniku. Najprej so razbili veliko uro pri Braunitzerju, zadnjo soboto dopoldne s granatnim strelom po uro nad pročeljem cerkve sv. Ignacija. Radovedni smo, katera ura pride sedaj na vrsto. Zakaj so se pa Lahii ravno na ure spravili, ki so najbolj pri miru, tega naši ljudje niso še mogli »zgruntati«. — Metodično delo laške artiljerije se obrača tudi na druge predmete. Vsem Goričanom je znan tisti grdi zid, ki veže žensko učiteljske z gimnazijo. Ta grdi zid so pričeli sedaj Lahii prav metodično obdelavati s svojo težko artiljerijo. Menda vendar ne mislijo, da se

za to grdobo skrivajo naši topovi ali pa strelni jarki! Dejstvo je, da so k temu zidu zadnjo soboto priletele tri laške 15 cm granate. Žal, ni se podrl, dasi ga je ena ranila skoz in skoz! In že preje so ga parkrat s šrapneli in granatami obsipali! No, če je metodično prodiranje Cadorne na Krasu tako silno, kakor pri tem zidu, potem se lahko žabe v Dobrdojskem jezeru popolnoma brez skrbi podajo k spanju čez zimo. —

Zima se letos, kakor znamenja kažejo, mnogo hitreje bliža kakor lani. Lansko leto je bila o tem času na Goriškem še huda vročina, sedaj pa je gospoda, kolikor jo je ostalo v Gorici, vesela, če more iti na solnce po kakih varnih potih na sprehod. Imamo najlepše jesensko vreme. Zjutraj in zvečer je že hladno, toliko lepše pa čez dan. Prekrasni dnevi so! Kako so jih druga leta Goričani in tuji izrabljali za izlete v naša Brda! — Trgatev se je ponekod v goriški okolici že končala. Ljudje so se letos z njo malo podvzivali ne samo radi tega, ker je grozdje na splošno prej dozorelo kot lani, ampak ker so spoznali, da je: Bolje drži ga, ko lovi gal! Grozdje je obilno obrodirilo, kjer se je mogel gospodar zanj pobrigati. Ni bilo letos ne toče, ne posebnih neviht, tudi se je dež s solncem prav lepo menjaval, zato ga je trta tako bogato dala. Kar srcé se mora trgovci našim Bricem, katerim je trta to, kar materi otrok, ko se v duhu ozirajo na svoje vinograde in vinske hrame! Begunci ali ujetniki so po svetu okrog, njih dom in njih trto pa razdira sovražnik in vojska. Kaj oni trpijo, to more pojmiti le tisti, ki je živel med njimi. Bog jim daj kmalu, kmalu srečno in veselo vrnitev! — Da se zima bliža, čutijo tudi vse gospodinjv v mestu. Oglja in drv ni! Nobenega dovoza drv in vendar je Trnovski gozd s svojim neizčrpnim bogastvom na lesu le par ur oddaljen od mesta. Nikdar ni bilo še pomajkanje drv in oglja v Gorici. Sedaj se pa že silno občuti. Kaj pa šele bo! Naj bi aprovačna komisija čim preje v tem oziru prišla na pomoč ljudstvu!

Strogo se postopa v izvrševanju sanitetnih določil. Štirje nadzorniki so vedno na nogah, ki pazijo, da je snaga povsod in da se zdravstveni predpisi povsod izvršujejo. Popolnoma prav! Prestopki se kaznujejo z globami 50 K; ki se brezobzirno morajo plačati. To učinkuje. Zato skušajo tudi ljudje bodisi na trgu, bodisi v prodajalnah, bodisi doma natančno zadostiti zahtevam, ki se v zdravstvenem oziru stavijo nanje. Načelniku mestne uprave, vl. kom. grofu Dandiniju in načelniku mestnega fizikata, okr. zdr. dr. Pittamitz-u vse

priznanje! Storita res vse, da so slučajji kužnih bolezni v Gorici tako redki. V času od 1. avgusta do 4. septembra, torej v teku 5 tednov, je bilo v Gorici med civilnim in vojaškim prebivalstvom samo 10 slučajev smrti radi kolere, kar je pri sedanjih okoliščinah zelo malo. — Mnogo več slučajev smrti je bilo radi tuberkuloze ali nasilnih poškodb po granatah in šrapnelih, dasi v zadnjem oziru ne toliko za Gorico, ki se nahaja v bojni črti. Tekom pet prej omenjenih tednov je umrlo v Gorici 39 oseb, ki so bile zadete od sovražnih strelcov; na tuberkulozi pa jih je umrlo 21. — Vseh oseb, ki so v času od 1. avgusta do 4. septembra umrle v Gorici je bilo 196; in sicer jih je umrlo 84 na domu, 64 v ženski bolnišnici, 16 v bolnišnici pri usmiljenih bratih, 32 v bolnišnici Rdečega križa. Rojenih pa je bilo v tem času le 11! — Veliko slučajev smrti je bilo posebno med otroci, pri katerih se je v prejšnjem mesecu pojavil hud črevesni katar. —

Umrli vojaki imajo na mestnem pokopališču poseben oddelek, ki se pričena takoj za grobom pokojnega našega pisatelja Fr. Erjavca. Škoda, da se je za vojake izbral premajhen prostor, kajti dosedanjí bo — če pojde tako naprej — kmalu poln in iskati bodo morali drugega. Umrli italijanski vojaki imajo zopet poseben oddelek. Dobiš ga — računano od vhoda pokopališča — na severozapadni strani zadnjega odseka v prvi vrsti na levi. — Sicer pa tudi pokopališče ni popolnoma varno pred laškimi napadi, dasi je Lahii vidijo prav lepe in bi je raditega prav lahko pustili pri miru. Velikanska jama v protestantskem odseku ti priča, da so Lahii celo na prostor, ki je mrtvim določen, poslali ogromno granato. Pa tako je, v vojski smo! —

Promet s semenskim žitom.

V zmislu ministrske naredbe z dne 22. julija t. l., drž. zak. št. 204, ki se tiče prometa s semenskim žitom, so tri vrste takega žita, in sicer:

- izvirno vzgojeno semensko žito;
 - prvi pridelek od izvirno vzgojenega semenskega žita;
 - pripoznano dobro domače semensko žito.
- Vsled dovoljenja »Zavoda za promet z žitom ob času vojne« pa se sme prodajati in nabavljati tudi
- domače semensko žito, čeprav ni kot izključno tako pripoznano, vendar sposobno za seme.

I. Semensko žito sme prodajati:

Žita imenovana pod a) in b) smejo

prodajati le od poljedelskega ministrstva priznani gojilci semen, in sicer le v plom-biranih vrečah. Prodajati pa se sme izvirno vzgojeno semensko žito 15 K, njega prvi izdelek pa 6 K dražje kot so določene prevzemne cene za žito. Ker na Kranjskem ni gojilcev semen, se žitni vrsti, imenovani pod a) in b), od producentov na Kranjskem tudi ne bosta prodajali. Pač pa je naročila tako semensko žito od drugod »Gospodarska zveza« v Ljubljani in c. kr. kmetijska družba kranjska, ki bosta oddajali semensko žito kmetovalcem, ki zado-ste spodaj navedenim zahtevam.

Priznano dobro domače semensko žito, imenovano pod c), sme prodajati tisti kmetovalec, ki se izkaže s potrdilom (atestatom), da se je njegovo žito kot tako pripoznalo. Na Kranjskem ima pravico izdajati taka potrdila »Pripoznavalna komisija za semensko žito«, ki jo je radi tega ustanovila c. kr. kmetijska družba, in ki je od poljedelskega ministrstva kot taka priznana. Kdor hoče torej svoje žito prodati kot »pripoznano semensko žito«, mora poslati kmetijski družbi najmanj 2 kg dotičnega žita kot vzorec, da ga imenovana komisija pripozna za semensko žito. Pripoznavalni komisiji je poslati le težko, dobro kaljivo in skrbno očiščeno žito za vzorec in mora biti prodano semensko žito popolnoma enako vzorcju. Tako pripoznano semensko žito sme kmetovalec prodajati po 6 kron za 100 kg dražje, kot so od ministrstva določene prevzemne cene za žito, in sicer velja to določilo za ozimino do 15. oktobra t. l., za jaro žito pa do 15. aprila 1916. Prodajati pa sme posestnik priznanega semenskega žita, žito le žitnemu komisijonarju, ki je od »Zavoda za promet z žitom ob času vojne« določen za njegovo obično.

Navadno domače semensko žito, imenovano pod d), se sme istotako prodajati le potom žitnih komisijonarjev.

II. Kupiti pa sme semensko žito, kdor ima za to dovoljenje od c. kr. okrajnega glavarstva. Zato naj vsakdo, ki si želi kupiti semensko žito, čimpreje sporoči svojemu županstvu, koliko in kake vrste si želi nabaviti, da izposluje županstvo od okrajnega glavarstva potrebno dovoljenje. Žito, imenovano pod a) in b), se za more nato naročiti pri »Gospodarski zvezi«, oziroma c. kr. kmetijski družbi, direktno.

Ono, imenovano pod c) in d), pa se zamore kupiti le potom žitnih komisijonarjev »Zavoda za promet z žitom ob času vojne«, podružnica v Ljubljani za vodino Kranjsko.

LISTEK.

In to smo mi . . .

Neki kadet piše:

Ko so Italijani stopili v boj proti nam, se je kmalu pokazalo, da merijo njihove stratezične nade na kraško in karavansko ozemlje. To je bilo pred tremi meseci, ko so na Gorico in dobrdojske višine napirali ogenj 900 težkih in lahkih topov in se z dvema polnima armadama zaletavali v ozki prostor od Tržiča do Gorice. Danes se vrše boji na istih krajih kakor meseca maja, samo s to razliko, da so postale prilike za Italijane neugodnejše. V prvih dneh italijanske vojne smo infanteristično in artiljeristično zaostajali za sovražnikom. Danes stoji na kraških višinskih vrstah v boju utrjeni vojaški zbori, ki nosijo na svojih zastavah lovor zmage, in za njimi stoji možnarji ter težki in lahki topovi v zadostnem številu.

Mpč italijanske artiljerije kaže dejstvo, da deluje časih njihov ogenj kakor ogenj strojne upške. Strel za strelom — najmanjši prostor se dostikrat posipa z brezštevilnimi izstrelki. Z mojegá stališča se vidi večkrat Dobrdojska planota kakor mesto kadečih se tovarniških dimnikov. To sliko ustvarja dim italijanskih granat in šrapnelov, ki eksplodirajo gosto kakor toča. Prva četa, ki jo v glavnem označuje Dobrdojska planota, sestoji iz samih niz-

kih višinskih vrst; različne »gore«, ki nudijo opirališča za postojanke, se dvigajo komaj 200 m visoko ter je n. pr. znamenito Grižebardo visoko le 160 m. Toda zadaj proti vzhodu se dviga pogorje za pogorjem in italijanskemu vojnemu vodstvu pač zastaja dih ob misli, da bi moralo po kakem, četudi še tako sijajnem uspehu na prvi črti zlomiti še odpor druge in tretje črte na teh gorah. Kras, ki razteza tu svoje tipalnice proti ravnini, pomaga, da se vojne strahote množe v brezmejnost. Podnevi žare gore vročine kakor plavži, studencev malo; ponoči pa občuten mraz, ki se takorekoč zajeda v ude. Za prijetno izpremembo skrbe burja in nalivi. Grozljivo je v tem ozemlju divjanje nevihte in viharja, ki mu ozemlje ne nadevlje nobenih vezi. S presenetljivo nenadnostjo zažene kruta burja nalive tu sem, da se tekoma pol ure vse, kar ni kamen, izpremeni v močvirje. Te nevihte zelo radi izkoriščajo Italijani za svoje sunke, zato tekmuje z gromom brez odmora rjovenje topov in tresk eksplozij; svetlobne rakete in žarometi preženejo v takih nočeh celo sij bliska.

Nočem trditi, da je Kras brez lepote; svod južnega neba se razteza nad vami, ovitimi z vinsko trto in plemenitim rastlinjem vročega juga. Tukajšnje prebivalstvo je vojaštvu prijazno.

Da išče Italija tukaj glavne odločitve, spozna tudi laik po živahnem poizvedovalnem delu aeroplanov. Cel dan rojijo lastna in sovražna letala v sinjem siju tega jas-

nega neba. Takoj prve dni, ko smo prišli semkaj, smo videli, kako so tri italijanska letala napadla kraj, ki krije v sebi močno letalsko postajo. Ta šala je pa Italijane precej drago stala, ker so naši šrapneli eno letalo spravili na tla, ostali dve sta pa morali bežati pred našimi letalci. Občudovanja vredna je natančnost naših obrambnih topov in tehnika, ki je letalo tako izpopolnila, da ni sposobno samo za opazovanje, marveč tudi za boj.

Kadar se smeje nebo v posebni čistosti, vidijo moje oči daleč na južnem horizontu modrosvileni trak Jadranskega morja in moje misli se napotijo v bodočnost, ki je ravno tako nedoumna, kakor to morje in tako skrivnostna kakor čuda Krasa, na čegar kamenitih poljanah se vrši borba za državo in krono. Kako se ta borba konča? Gotovo z zmago onega, ki more proti sovražnim valovom postaviti jeklenotrdno voljo vsakega posameznega moža. In to smo mi!

Benetke preoblečene.

Upliv vojne se med vsemi italijanskimi elementi najjasneje kaže v Benetkah. Trg sv. Marka mrgoli častnikov, gondole in parnički po velikih in majhnih kanalih vozijo skoraj samo vojaštvo, na trgih v središču mesta, v pristanišču in po predmestju se delajo priprave za boj. Najbolj pa je mesto izpremenilo svoje lice vsled odredb

za varstvo slavnoznaníh benečan. stavbnih spomenikov. Vse benečanske umetnine so se odele z vojno obleko. Nekateri spomeniki, kakor na primer slavni Colleoni-jev jezdec, so izginili za popolnim odrom; drugi se morajo zadovoljiti s zidovji iz opeke, ki obenem podpira krhke stebre od marmorja, ali pa celo z braniki iz vreč, napolnjenih s peskom, da jih varujejo pred razpokajočimi izstrelki. Stara cerkev sv. Marka že od leta 976. še ni doživela takih izprememb. Štiri pozlačene, bronaste konje, ki so bili njen ponos, so vzeli raz glavna vrata ter jih spravili v kak temen, žalosten kot, kjer jih nihče več ne more občudovati. Stare mozaiké ob cerkvenem pročelju so skrbno zakrili, zlata jabolka na vrhu petero kupol so ovili s sivim platnom. Če stopiš notri v cerkev, se ti zdi, da si na kakem stavbišču. Povsodi visoki kupi vreč s peskom, ki popolnoma zakrivajo glavni oltar, kapele in spovednice. Kapitéli 500 orientalskih marmornatih stebrov so izginili v lesenih zabojih. Štirinajster marmornatih kipov, ki so v njih upodobljeni sv. Marka, Marija Devica in apostoli, so v svojih povojih videti kakor orjaški nepremični otroci v plenicih. Tudi palača dožev se je zunaj in znotraj popolnoma izpremenila. Od početka vojne dela 60 delavcev neprestano na tem, da spravi dragocenosti te palače na varno. Na zunanji strani so stebre, angelle in kipe na portalih skrili za zidane stolpe. Veliko stopnišče je pokrito s stotinami vreč s peskom. Studenca, ki sta jih iz broná modeli-

Boji za Dvinsk. — Ščara v Litvi dosežena. — Uspešni sunki naše konjenice. — Ruski napadi na gališki in volhinjski fronti s težkimi izgubami odbiti.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 15. septembra. Uradno se razglasa:

Naše čete so ob besarabski meji odbile ruski napad. Ob Dnjestru in pred našimi postojankami vzhodno od Bučaca je mirno. Na vseh ostalih delih naše gališke in volhinjske bojne črte so se razvili zopet težki za sovražnika brezuspešni boji. Severovzhodno od Dubna je sovražnik popustil ob nekem izjalovljenem protinapadu poleg številnih mrtvecev 6 ujetih častnikov in 800 ujetih mož ter 3 strojne puške kot plen. Ogrski armadni in deželnobrambovski bataljoni in otočaški pešpolk št. 79 so tu pod vodstvom odločnih samostojnih poveljnikov zopet potrdili svoje vojaške vrline. V gozdih in v močvirjih ob Stiru in ob Pripjatu je vrgla naša kavalerija v zadnjih dneh številno oddelkov jezdecev. C. in kr. čete, ki se bore v Litvi, so dosegle skupno z našimi zavezniki ščaro.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 15. septembra. Veliki glavni stan:

Vojna skupina generalfeldmaršala pl. Hindenburga. Ob obmestju zahodno od Dvinska boj. Pri Solokih jugozahodno od Dvinska je bila sovražna artiljerija vržena. Ob Viliji severovzhodno in severozahodno od Vilne smo odbili sovražne napade. Vzhodno od Olite in Grodna prodira naš napad dalje. Južno od Njemena smo na posameznih točkah dosegli ščaro. Ujetih je okroglo 900 Rusov.

Vojna skupina generalfeldmaršala princa Leopolda Bavarskega.

Sovražnik je potisnjen čez ščaro.

Vojna skupina generalfeldmaršala pl. Mackensena. Zasedovanje proti Pinski se nadaljuje. Število ujetnikov se je povišalo na nad 700.

Južnovzhodno bojišče.

Nemške čete so krvavo odbile sovražne napade.

Najvišje vojno vodstvo.

× × ×

Krepak odpor, na katerega je zadelo rusko prodiranje, in velike žrtve Rusov so, kakor se zdi, njih napadalno veselje na južnem delu bojne črte že zelo oslabilo. Boji večjega obsega so bili včeraj le še v severnem odseku vzhodno gališke bojne črte. Rusi so večkrat napadli, a so bili od-

rala Alberghetti in Nicolo de Conti pa te v zapuščenem dvorišču spominjajo na veličanske kupe platnena blaga. V notranjosti pa se je palača še bolj izpremenila. S sten so vzeli vse slike. Na ta način so odnesli 5700 štirjaskih metrov poslikanega platna. Zvili so jih na lesene valje s premerom 80 centimetrov, prej pa so jih pokrili s tančico, da se barve ne odrgnejo. Tudi s stropa so odstranili vse slike. Ko bo konec vojske, jih nameravajo skupaj razstaviti in potem šele dejati na stara mesta. Prostrane dvorane so zdaj prazne in zapuščene. . . . V razdalji po pet metrov se vrste kupi peska z na vrhu usajenimi lopatami in gasilnimi pripravami. Ponoči in podnevu stoje pazniki na straži, da prično takoj gasiti, če bi nastal požar. Tudi kamine v nekdanjih stanovanjih dožev so obdali z lesenimi odri in vrečami peska. Slavna slika sv. Krištofa, mojstrsko delo Tizianovo, je skrito za barikadami. . . . Po stari pravljici si onega dne, ko zazreš sv. Krištofa, varen pred naglo smrtjo. Zato so na vseh krajih, koder je moral dože vsak dan mimo, deli podobe sv. Krištofa. Mati sedanjega italijanskega kralja si je dala s posnetkom Tizianove slike opremiti avtomobil, in od tedaj je sv. Krištof varuh in zaščitnik avtomobilistov. Skoro vsi italijanski bolniški avtomobili imajo podobe sv. Krištofa, da varuje ranjence nagle smrti. . . . Ker so bombe, ki jih mečejo letalci, večinoma tako prirejane, da najprej prodro streho in se potem razlete v notranjem poslopju, so cerkvene strehe pokrili z lesenimi šiljastimi strelhami v kotu 60 stopenj, da mora projektil ž njih odskočiti, ne da bi streho prebil. Kakor mnogo drugih kipov, tako so tudi daleč vidnemu angelju na stolpu sv. Marka (Campanile) oblekli sivega platna. Kadar potegne veter in napne ta ovoj, se ti zdi, da je angelj napel peruti, da zleti kvišku, v boljši svet. . . .

biti povsod s krvavimi glavami in so izgubili zelo veliko ujetnikov. Izjalovili so se tudi ruski napadi na nove postojanke na vrhovih ob ozki Vosuški pri Tarnopolu. Kako neznaten krajni uspeh so dosegli tu Rusi, nam pojasne sledeče številke: Prostor, ki so ga pridobile tiste čete zaveznikov, katere so prodirale od Zlate Lipe proti Tarnopolu, obsega z zadnjo osvojenjo gričovito črto pri Dolžanki približno 50 kilometrov. Priboren je bil ta prostor v najkrajšem času kljub trdovratni ruski obrambi, dasi se je ruska trdovratna obramba naslanjala na z njo zelo ugodno lego ozemlja. Kako močna je bila ruska obramba, dokazuje po nekem borilcu dejstvo, da na dan nekega predora ob Zlati Lipi sedemurna ljuta priprava z artiljerijo ruskih črt na več točkah ni veliko zmajala in da je predrla pehota le z velikim naporom.

Popolnoma drugačno sliko pa nudi rusko protiprodiranje. Tarnopolsko območje se naslanja na vrhove, ki se razprostirajo pred bajejem pri Zagrobeli in tvorijo sijajno obrambno postojanko, ki so jo v več mesecih utrdili. Pri teh postojankah, ki so bile zelo močno zasedene, so imeli napadalci zelo težaven položaj, ki je bil tim težavnejši, ker so iz te trdnjave podnevi in ponoči izpadale napadalne čete in ker se je na šele izkopane jarke vsipala toča krogel. Pamet je zato velevala, naj se skupno s črto, ki se je pri Trembovli nekoliko umaknila, najhitreje utrdi črta na vrhovju Jezierna Kozlov, ki naj se zasede v trenutku, ko se bo odločil kak ruski napad. Razmerje je, da je sovražnik vzel 8 kilometrov od po zavezniških vzeti 50 kilometrov zemlje. Naglašati se pa zopet mora, da so napadli zavezniki od Zlate Lipe do Sereta mrežo jarkov, ki so ležali drug za drugim in ki so bili dobro pripravljene; Rusi so pa napadali hitro izkopana kritja med prodiranjem. Velika zasluga, da se je omejilo rusko prodiranje, gre poleg izbornim neomajljivim četam artiljeriji, ki je zadajala napadajočim ruskim množicam velike izgube in ki je izborna krila akcijo, ko so se vzele čete nazaj.

Glede na skupen položaj tvori rusko prodiranje ob Seretu le epizodo, ki čisto nič ne učinkuje na nadaljevanje lastnega prodiranja na severu. Rusom je pa povzročilo velike izgube, ker se tako trdovratno drže gališkega vzhodnega roba, ne da bi jim to strategično koristilo.

Ruska ofenziva proti naši ojačeni fronti na višinah vzhodno Strype (armade Bothmer), ob gornjem teku Goryna in poleg Aleksinjca (armada Böhm) in na vzhodnem bregu Ikve kakor tudi ob Stubjelu (armada Puhalo) je povsod z najtežjimi izgubami za sovražnika ustavljena. Sedaj lahko mirno pričakujemo nadaljnih dogodkov. Zdi se, da ni več daleč čas, ko se bodo Rusi zmučeni po brezuspešnih napadih zopet morali zadovoljiti z defenzivo.

Operacije armade Below proti Dvinski sedaj hitro napredujejo. Pri Vilni se Rusi še trdovratno upirajo. V Litvi so dosegle naše in nemške čete reko Ščars. Avstrijske čete so vrgle jugovzhodno od Slonima sovražnika čez to močno oviro in olajšale s tem napredovanje dosedanje skupine.

× × ×

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 13. septembra. Včerajšnje uradno poročilo: Okoli Rige in Friedrichstadta boj topov in manjših oddelkov. Pri Jakobovem so naše čete 11. septembra začele ofenzivo. Ob reki Piksterni trdovratni boji. Zahodno od Dvinskega se je nemška ofenziva ob železnici dne 11. septembra razvila v tri smeri: 1. med reko Susej in Njemenekom severno od Suvejniškov; 2. okoli Skopiškov in 3. na cesti iz Wielkomierza v Ujžane. V zadnji smeri so se naše čete po trdovratnih bojih z močnejšim sovražnikom umaknile v Gusiatorync. Sunek Nemcev, znatno ojačenih, še traja. Med Svento in Vilijo je sovražnik ob desnem bregu Vilije tudi prešel k odločni ofenzivi in je vzel smer proti kolodvoru. Podbrodzie (na črti Vilna—Dvinsk) smo kljub skrajni trdovratnosti z ognjem in protinapadi Nemce zadržali. Na fronti Orany—Mosty so se nadaljevali boji pri Skideļu, kamor so dobili Nemci ojačenja. Zajeli smo 101 moža, 1 častnika in 5 strojnih pušk. Na severni strani te pokrajine so bili le neznatni napadi, katere smo z lahkoto zavrnili. Ujetniki izjavljajo, da so Nemci vsled zadnjih bojev izredno utrujeni. Samo v zadnjih treh dneh je bilo pri vsaki stotnji po 100 mrtvih.

Ker je naša fronta ob Njemenu in dalje južno segala nekoliko preveč naprej, smo jo sklenili nekoliko umakniti, pa pri tem smo zavrnili tudi vsak nadaljni sunek sovražnika. Dne 11. septembra smo morali vzdržati zelo silne napade ob spodnji Zelwianki, ob cesti iz Slonima v Baran Ovički v ozemlju Zelwe in Rozane in dalje južno od Kosova. Ob spodnji Zelwianki smo dne 11. septembra odbili zelo ljute nemške napade, ki so trajali cel dan. Pri Zelwi smo uničili sovražno baterijo. Na tem kraju je sovražnik razvijal izredno živahen ogenj in z njim krit je do nastopa noči napadal na obeh straneh ceste. Na cesti Baranowi—Asi je sovražnik, podprt od težke artiljerije, tudi začel boj, v katerem smo ujeli kakih 400 Nemcev in Avstrijcev, 4 strojne puške in voz s patronami. Pri Butanyh manjši boji.

V smeri na Pinsk nobene izpremembe. Sovražnik skuša prodirati iz okolice Kolki v vzhodni smeri na obeh bregovih Styra.

V ozemlju pri Rownu nadaljuje sovražnik, ki je dobil ojačenja, v smeri na Derazno z ofenzivo, kateri pa se ustavlja. V smeri na Kremenec se nadaljujejo napadi na bregovih zgornjega Goryna, toda brez uspeha za Avstrijce, kateri so vedno z velikimi izgubami odbiti. Okoli Tarnopola so bili boji za nas ugodni. Severno od tega mesta smo dne 11. septembra ujeli 91 častnikov in 4200 mož, med njimi Nemce, uplenili 9 strojnih pušk in veliko drugega plena. Kljub znatnemu ojačenju Avstrijcev, smo odbili napade z ogromnimi izgubami za nasprotnika. Sovražnik je fronto dve vrsti na široko pokrtil z oblakom dima. Pri bojih severno od Tarnopola so našim četam zelo koristili oklopni avtomobili, ki so cele ure sipali ogenj iz strojnih pušk. Dne 12. septembra zjutraj so naše čete južno od Tarnopola prešle k napadu.

Ob Seretu so Avstrijci nadaljevali svoje umikanje od reke proti Dnjestru. Zasedujemo jih z uspehom. Ujeli smo veliko mož. Splošno nadaljujemo z izvrševanjem svojega načrta, ki dejansko izboljšuje položaj naših črt. (Pazljivi bralec bo gotovo prebral in primerejal tudi naša uradna poročila. Op. ur.)

BOJI V BESARABIJI.

Budimpešta. »Pester Lloyd« brzojavlja iz Černovic: Ob besarabski bojni črti so Rusi 14. t. m. ponoči z ojačenimi silami ljuto napadali naše postojanke. Naskočili so jih štirikrat. Napadali so od 9. zvečer do 1. ure ponoči. Naše čete so sijajno odbile vse ruske naskoke. Rusi so izgubili več sto mrličev. V boj je posegla tudi artiljerija. Po 1. uri so se valili Rusi nazaj in so mirovali so včerajšnjega dne.

RUSKA NASILSTVA V BESARABIJI.

Bukarešt. »Epoca« poroča: V Besarabiji so uvrstili Rusi vse može od 17. do 45. leta v armado. Oblasti so pobrale v trgovinah in v stanovanjih vse kovine, volno in sukno in niso prebivalcem niti najpotrebnejših stvari pustili. V severni Besarabiji so ukazale oblasti zažgati vse kmetiške hiše.

VILNA—RIGA—KJEV.

Kodanj. Ruski listi poročajo, da je prenehala poštna zveza z Vilno. Železniški promet še deloma vzdržujejo, da odvažajo begunce.

Stockholm. »Rječ« poroča, da so izgnali vse prebivalce iz ozemlja med mesti Dvinsk in Riga in da so ukazali, naj se uniči žetev. V Rigi so odpeljali tudi bakreno streho stolnice, zgrajene leta 1633, ki je vredna 50.000 rubljev.

Kodanj. »Rječ« poroča: Uradno se poroča, da so pričeli izpraznjevati minuli petek v kijevski guberniji civilne oblasti.

RUSI METALI BOMBE NA LJUBLIN.

Krakov. »Czas« poroča po varšavskih listih: Pred dnevi je vrgel neki ruski leta-

lec na Ljublin 13 bomb. Več jih je padlo na nek travnik.

KAKO SE RUSI TOLAZIJO.

Petrograjska brzojavna agentura poroča: Poleg zboljšanja cele ruske fronte je v sedanjem trenutku predvsem jasno, da nemško vojno vodstvo stremi za tem, da kljub terenskim težkočam hitro prodira v vzhodni smeri proti notranji Rusiji. Ne ve se pa, v katerih smereh sovražnik pripravlja odločilen udarec. »Rječ« piše, da vojaški krogi mirno pričakujejo dogodkov, prepričani, da ima nemška armada kljub svoji moči le malo ugodne nade. Sedaj je proti nam zbranih več kot sto sovražniških zborov, med njimi 11 avstrijskih in 9 nemških konjeniških divizij. Del teh čet obstoji iz honvedov, deželne brambe in pa črne vojske. Vsak zbor ne šteje več kot 25 do 26 tisoč mož. Skupno je na celi fronti 2.560.000 do 2.800.000 mož; na fronti ob Litvi okoli 28 nemških zborov, na Poljskem 20 zborov, na jugozahodni fronti 12 nemških in 30 avstrijskih zborov. Tekom zadnjih dveh mesecev so izgube zaveznikov tekom ofenzive narastle na poldrug milijon mož. Z drugimi besedami, nemška armada bo kmalu izčrpana, tembolj, ker so vpoklicali že vse rezerve. Nemci hitro nanovo utrjujejo Kovno. Na zahodni strani celo delajo dva nova forta, med katerima so sezidali dve vrsti betonskih jarkov. Ti forti so opremljeni s topovi velikanskega kalibra. Priznati se jim mora izredno energijo. Vendar je pa globoko obžalovati, da so ogromne izgube, ki jih mora prinašati nemško ljudstvo na predvečer svojega propada, doprinešene za izgubljeno stvar.

CARJU HOČEJO POROČATI ČISTO RESNICO.

Petrograd. (K. u.) »Rječ« poroča: Petrograjski mestni zastopniki so sklenili, da je potrebno, naj se pove carju čista resnica. Neuspehe povzročajo hibe v Rusiji, desorganizacija in nesposobnost vlade in zločinska nedelavnost tistih, ki so poklicani, da pripravljajo zmago. Zahteva se vladna oblast, ki jo ne bodo težili grehi preteklosti, kateri bi zaupalo ljudstvo. Grozeče znamenje časa je razburjenje v Rusiji. Sklep je bil sprejet z velikansko večino proti 18 glasovom. Dumi so predložili sledeče zakonske načrte: Odprava predpavic plemstvu ob Vzhodnem morju, odškodnine za škode povzročene po vojski, interpelacije o Finski.

× × ×

ŠOLSTVO V VARŠAVI IN NA POLJSKEM.

Meščanski odbor v Varšavi je sklenil: Ker je meščanski odbor v Varšavi v položaju, da prosto razpolaga glede na poljsko šolstvo, uvidi potrebo, da se vpele splošna šolska dolžnost in naroča naučnemu odseku, naj čimprej izdela načrt za ustanovitev potrebnega števila šol. Za potrebe splošnega šolstva se določi kredit v znesku 1,827.000 rubljev. — Ob tej priliki piše »Kurier Warszawski«: O velikanskem pomenu tega sklepa govori mogočen vtis, ki ga je ta sklep napravil v našem mestu. Naše mesto in naša dežela je dežela analfabetov. To pa ni naša krivda. Nepotrebno je danes spominjati, s kakim trudom se je moralo leta in leta boriti za vsako šolo, za najmanjši učni zavod. Sedaj se bodo ustanovile šole najprej v Varšavi, nato v predmestjih in polagoma tudi po deželi. Na ta način bo tekom prihodnjega meseca nastalo 400 šol, kjer se bo poučevalo dopolne ali popoldne.

× × ×

ZAMENJANI RANJENCI UJETNIKI Z RUSIJO.

Dunaj. Dne 14. septembra, ob 10. uri 12 minut se je pripeljal na dunajski zahodni kolodvor sanitetni vlak s 151 zamenjanimi ranjenci iz Rusije.

Na laški fronti stara slika.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 15. septembra. Uradno poročajo:

Običajni boji s topovi so v tirolskem obmejnem ozemlju trajali tudi včeraj. Vzhodno od sedla Ledinet so pričele naše čete napadati in so osvojile sovražno postojanko na Findenigu in na grebene južnovzhodno od navedene gore. Na primorskem bojišču je italijanska artiljerija z večjo ljutostjo obstreljevala naše postojanke od Javorčka do tolminskega območja. Zlomili so se sovražni napadi na Javorčku in Vršiču. Ravnotako so bili preprečeni sovražni približevalni poizkusi na dobrdobskem odseku.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Cadornova poročila.

Dunaj. Iz vojnega častnikarskega stana se javlja: Cadorna poroča: 12. septembra. Na Tridentinskem in v Karniji nadaljujejo boj nasproti stoječi artiljeriji, katerega večkrat prekine meglja. Sovražna artiljerija obstreljuje

strašno kraje, ki leže za našimi črtami. V dolini pri Bovcu so poizkusile sovražne čete 10. septembra napasti naše postojanke vzhodno od Slateniške doline. Naši so dopustili, da se jim je sovražnik približal, narkar so planili z bajonetom nanj in so ga po ljutem ročnem mezežu vrgli. V tolminskem odseku se je po našem napadu 9. septembra poročalo, da se nahajajo pri Sveti Mariji močni sovražni oddelki, ki poizkušajo priti skozi Tolminsko dolino v ta kraj.

V ozemlju ob spodnji Soči so letalci dognali, da je priredil sovražnik nove obrambne postojanke. Po tehtnih obvestilih je bil ojačen sovražnik z novimi četami in s težko artiljerijo. Dva naša letalca sta uspešno metala bombe na tabore pri Opatjem Selu. Sovražnik je obstreljeval z granatami delavnice ladij v Tržiču in je poškodoval nekaj parnikov.

13. septembra. Na visoki planoti severnozahodno od Arsiera nadaljuje sovražna artiljerija obstreljevanje naših postojank na gori Maronia, ki jih je bila ponoči na 12. brez posebnega uspeha obstreljevala. Sovražne sile so v tej noči dva-

krat napadle naše črte v visoki dolini ob Rienziju, a so bile obakrat odbite.

V zgornji dolini ob Soči smo napadli tiste močne sovražne postojanke, ki so še zasedene po sovražniku na vzhodnem robu bovske kotline in smo kljub težavnemu ozemlju in trdovratnemu odporu sovražnika, ki se je opiral na številne in močne baterije, dosegli znatne uspehe. V odseku Plave so poizkušali sovražni oddelki, ki so se pripeljali z oklopnim vlakom iz Gorice, ponoči na 12. t. m. presenetljivo napasti naše strelske jarke južno od predora, južno od Zagore. Naša vztrajna obramba in nekaj strelav gorske artiljerije je preprečilo napad.

Drzna vožnja našega oklopnega vlaka do Plavi.

Ob Soči, 13. sept. 1915.

Zadnjo noč so Lahi zopet napadli naše postojanke pri Plaveh, a so bili z ogromnimi žrtvami vrženi nazaj. V boj je posegel tudi poročnik S—r s svojim oklopnim vlakom. Neopaženo se je približal laški dobro utrjeni postojanki ob plavskem predoru, pogljal dve stotnjici alincev v ogenj naše težke artiljerije, ki jih je popolnoma uničila in zajel eno strojno puško in mnogo municije.

Kako Italijani postopajo z vojnimi ujetniki.

Dunaj, 15. septembra. (K. u.) Iz vojne tiskovnega stana se poroča: V beležnici padlega desetnika Maggiori Giovanni Longinotti druge stotnije 111. italijanskega pešpolka se nahaja sledeče mesto, ki kaže, kakšno je dozdevno človekoljubno postopanje Italijanov z vojnimi ujetniki: Med tem ko sem ukazal vojne ujetnike djati v železje (mettere i ferri), je na enega izmed njih padlo okno in ga ranilo.

Cadornovi načrti.

Francoska časnika v Cadornovem glavnem stanu, Basset in Prade, pišeta, da bodo v bližnji bodočnosti stale na tirolski in koroški fronti čete samo za brambo, kajti nadaljna ofenziva tam ni mogoča. Zima se bliža z naglimi koraki. Zato mora Cadorna poskušati glavni udarec ob soški fronti. Ženevska »Suisse« ima iz Rima, da je skoro pričakovati glavne bitke za osvoboditev Gorice in Tolmina. »Guerre Mondiale«, francoski vojaški strokovni list, pa pravi, da zadnje Cadornovo poročilo očitno omenja dohod novih sovražnih čet, zato je verjetno, da bo v bližnjem času laška ofenziva še bolj zastala.

Nova grupacija laške vojske.

Basel, 12. septembra. »Nationalzeitung« poroča iz Milana: V laških vojaških krogih so upustili misel na ofenzivo v goratih krajih zaradi prezgodnje izpremembe vremena. Za defenzivo zadostuje veliko manjša vojska. Kar je vojske preveč, je odposlana v Lombardijo, najbrže da se uporabi drugje. Tudi v laških krogih se govori čisto odkrito o tem, da bodo šle čete skozi Mont Cenis, da se združijo z veliko francosko vojsko, ki se zbira v ozemlju med Belfortom in Dijonom. Laške čete komaj čakajo, da napadejo sovražnika na ozemlju, kjer ni vsak grič prava trdnjava. Zato ne bi hotele iti na Galipoli.

3000 novih laških podporočnikov.

Lugano. Častniška šola v Modeni je odpustila 3000 podporočnikov na bojišče.

Beda v Benetkah.

Lugano. Zasebno se poroča, da vlada v Benetkah strašna beda. Bodoče zime se vse boji, ker primanjkuje kuriva. Vlada je namreč zaplenila ves premog, ker ga potrebuje za mornarico. Drva so dobavljali pred vojsko v Avstriji, zdaj jih seveda ne dobe.

Zopet bo treba navdušiti italijansko ljudstvo.

Vsako leto 20. septembra praznujejo Italijani zavzetje Rima. Skoro vsako laško mesto ima ulico: »Via XX. settembre«. Za predvečer napovedujejo velik govor ministra »neodrešencev« Barzilaia v Neaplju. Razvijal bo program vlade. Kakor piše »Berliner Tageblatt«, laško časopisje že zdaj slavi ta govor, kakor da je Barzilai drugi d'Annunzio. Javlja se tudi, da bo Barzilajev govor nadaljevanje Salandrovega kapitolskega govora, in Barzilajja pridejo poslušati senatorji, Salandra in več ministrov. Govor naj spravi vlado zopet nekoliko bolj v zvezo z ljudstvom. Po drugih krajih bodo govorili drugi ministri in poslanci, ki bodo ljudstvu pojasnjevali vse dogodke in krive nazore in razne ovire, kakor na primer »skrivno propagando« prijateljev miru. (Zima se bliža, treba bo ognja. Op. ur.)

× × ×

Italijanski kralj sprejel zastopnika miro-ljubnih italijanskih diplomatov.

Berolin, 15. septembra. »Nationalztg.« poroča iz Lugana: Sprejem vojvoda Avarna v kraljevem glavnem stanu vzbuja pozornost, ker je zaslišal kralj tudi prejšnjega italijanskega veleposlanika v Carigradu Garronija. Vojvoda Avarna in Garroni sta storila svojčas vse, da bi bila pregovorila zunanjskega ministra Sonnina, naj ne napove vojske. Oba diplomata tudi zdaj

ne prikrivata, da Sonnino ni postopal Italiji v korist. Pozornost vzbuja zato, ker je kralj zdaj zaslišal pristaše miru; če tudi se ne more sklepati o mnenju vladnih krogov, se le ne more dvomiti, da se ujema s politiko obeh diplomatov italijanska ljudska duša.

Lahe skrbi mednarodni položaj.

Lugano. »Stampa« izvaja: V Rimu sodijo o mednarodnem položaju vedno bolj kočljivo. Barzilai je po v svojem govoru v Neaplju v imenu vlade natančno poročal o položaju s posebnim zbiranjem na težave, povzročene vsled položaja na Balkanu. Izjavil bo, da Italija trdno upa na končno zmago sporazuma, kar pa ne ovira, da visoke politične kroge vznemirja mednarodni političen položaj.

Italijani vendarle upajo na Romunijo.

»Köhlische Zeitung« prinaša z italijanske meje:

Italijanske nade se vedno bolj združujejo okoli Romunije, o kateri se poroča, da se neumorno pripravlja za vojno na strani entente. »Corriere della Sera« poroča iz Bukarešte, da so nemški in avstrijski trgovci že zapustili mesto. Vsi znaki kažejo, da se Romunija pripravlja, da svojo politiko naravnava po načrtu entente. V novejšem času tudi od Grške pričakujejo nekaj več nego samo nevtralnost.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Berlin, 15. septembra. Veliki glavni stan: Francoski napadalni poskus na Hartmannswellerkopfu smo z ognjem preprečili. Pri Rechesy (blizu francosko-švicarske meje) opaženi privezniki zrakoplov smo sestrelili; prekucnil se je in padel na tla. Najvišje vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 12. septembra ob 3. uri popoldne. V odseku Neuville neprestano boj z ročinimi granatami in z bombami v zvezi z artiljerijskim ognjem na obeh straneh. Ponoven sunek sovražnika proti našim sprednjim postojankam pri Sapigneulu (severno zahodno od Reimsa) je bil ravno tako gladko odbit kakor vsi prejšnji. Južno od Leinstreya uspešno delovanje naše artiljerije na sovražne postojanke in zbirališča čet. Naš oženj z vseh strani je takoj ustavil nek sovražni napadalni poizkus. — Ob 11. uri zvečer. V Artois enako delovanje artiljerije kakor prej. V ozemlju Roye pred Andechy nekaj bojev patrolj. Kanonada na obeh straneh pri Auberive-St. Hilaire (Champagne), med rekama Maas in Mosel; v gozdu Mortmare, pri Nomeny in v ozemlju Ban-de-Sapt.

General Pau — samostojni poveljnik.

Angleško časopisje prinaša vest, da se bodo v francoskem poveljništvu izvršile važne izpremembe. Tako n. pr. bi se pod poveljstvom generala Pau-a sestavila samostojna vzhodna vojska.

Kronski svet v Londonu.

Kristijanija, 15. septembra. »Morgenblad« poroča iz Londona: Angleški kronski svet se ni pečal samo z vprašanjem splošne brambne dolžnosti, marveč tudi s protestom Združenih držav proti angleški izjavi, da je bombaž absolutno prepovedano blago. Sklenilo se ni ničesar, vendar pa se ne kaže nikakva popustljivost napram Združenim državam. Kronski svet se je pečal tudi z nevarnostjo Zeppelinov za London in se je odločil, da preloži iz Londona važne oddelke državne uprave.

»Političen potres« na Angleškem.

Dne 15. septembra je zopet začela zborovati angleška zbornica. Parlamentarni dopisnik »Times« piše: Zakonodajna bo imela tri naloge: državni proračun, podaljšanje sedanjega zasedanja do konca vojne in vojne penzije. Poročevalec izjavlja: »Po počitnicah bo vlada našla zbornico izpremenjeno in v bolj kritičnem razpoloženju. Dva zmerna liberalca Holt in Lawley bosta predlagala odsek, ki naj preišče, kako je vlada vodila vojsko. To dejstvo priča o rastoči nezadovoljnosti z vlado. Pričakovati moramo na zelo jasne besede o vojnem vodstvu.

»Daily Mail« pa pravi, da bo to zborovanje za vlado zelo kritično. Nič ne bo presenečen, če nastane političen potres. Angleško razpoloženje je označeno z znatnim razburjenjem. Ljudje se vprašujejo, ali imajo pravo vlado za vodstvo vojske. Na vsak način bo hotelo ljudstvo v zbornici priti do besede. Videti je znake, da svet, posebno nekatere od vojske neposredno prizadete države ne bodo več zmogle kaj več kakor še eno leto vojsko. Zato morajo zavezniki za prihodnje leto napeti vse svoje sile. Takoj se mora uvesti splošna vojaška dolžnost, sicer bo prepozno.

× × ×

Angleška je začela čutiti vojsko. Nemški podmorski čolni so pridno delali škodo, angleška vojska na suhem nima uspehov in vendar ima Angleška največje vojne stroške. Do zdaj je Anglija veljala za ne-

Največ pa upajo od novega napada na Dardanele, kjer bo nastopilo pol milijona novih čet.

V Bukarešt je nenadoma prispel romunski poslanik Diamandi iz Petrograda. Nenaden dohod poslanika spravlja v zvezo z novim ruskim predlogom, s katerim hoče Rusija odstopiti gotov del Besarabije, ako Rumunija takoj napade Avstrijo.

× × ×

Laško-francoski kongres.

Lugano, 12. septembra. Pod predsedstvom Luigi Luzzattija in Pichona se bo vršil od 16. do 19. avgusta v Habsburžanom vzeti vili Este v Tivoliju kongres laških in francoskih politikov, da se posvetujejo o trajnem gospodarskem, kolonialnem, kulturnem in vojaškem pobratimstvu obeh dežel po vojski. Glavni namen tega kongresa je v Franciji kakor tudi v Italiji, nadomestiti nemški uvoz s francoskim in laškim. Na kongresu bodo sodelovali v Italiji najbolj znani nasprotniki Nemčije, med drugimi zgodovinar Ferrero, socijalist Bissolati in senator Maggiorino Ferraris, izdajatelj »Nove Antologije«. Pri posvetovanju bo navzočih tudi nekaj angleških delegatov. — Kongres nima oficialnega značaja; zberejo se samo znanstveniki, kakor pravi laška vlada.

premagljivo v denarju in mornarici. Oba stebra njene moči sta omajana, odtod zgornji gasovi.

Splošna vojaška dolžnost na Angleškem.

London, 14. septembra. Parlamentarni dopisnik »Daily News« piše, da je osem liberalnih ministrov proti splošni vojaški dolžnosti. Nasprotuje ji tudi unionist Balfour, vsi ostali unionisti in liberalca Churchill in Lloyd George pa jo zahtevajo. Kitchener se še ni jasno in odločno izjavil. Govori se tudi, da jo Bonar Law in Chamberlain ne bosta zahtevala, če bi vsled tega imel nastati razdor v vladi in narodu.

Strašen učinek Zeppelinovih bomb.

Basel, 15. septembra. Pri Zeppelinovih napadih na London so bile močno poškodovane zaloge šestih švicarskih velctvrdk. Vse zasebne vesti iz Londona potrjujejo strašen učinek Zeppelinovih napadov na vzhodni del Cityja.

Angleške izgube.

London, 14. septembra. (Kor. urad.) Včerašnji seznam izgub obsega imena 43 častnikov in 2253 mož.

Skupne angleške izgube.

London, 15. septembra. (K. u.) Reuter poroča: Državni podtajnik vojnega ministrstva je poročal v spodnji zbornici, da znašajo skupne angleške izgube do dne 21. avgusta 381.983 častnikov in moštva; od teh je 4965 častnikov in 70.992 mož mrtvih, 9973 častnikov in 241.086 mož ranjenih in 1501 častnik in 53.466 mož pa pogrešanih.

Angleški zrakoplovni admiral.

Haag, 15. septembra. Za angleško zračno brodoge je bil imenovan poseben admiral.

Amerika id Nemčija.

»Daily Mail« javlja iz New Yorka 12. septembra: Včeraj so vprašanje podmorskih čolnov presojali kritično, danes pa pravijo, da razsodišče ni mogoče. Hearstov »New York American« prinaša tipičen Angležem sovražen članek in pravi, da Nemčija več ponuja nego Anglija. Zato naj se vprašanje predloži razsodišču. Vlada se obotavlja. »New Yorker Tribune« poroča, da je vlada vsled vedno številnejših poročil senatorjev in drugih oseb z juga in srednjega zapada vznemirjena, kajti ljudstvo zahteva skoro za vsako ceno, da se vojna prepreči. »Times« poroča kot zelo značilno, da se poleg ogorčenja proti Nemčiji tudi živahno razpravlja o možnosti, da celo zadevo reši razsodišče. »Morning Post« javlja, da moške iz bližnje okolice svetujejo Wilsonu, naj nujno sprejme nemški predlog, da se dejanska vprašanja zadeve »Arabic« izroče razsodiščem. Vladni politiki so prepričani, da bo Wilson zopet izvoljen, če reši Ameriko vojne. »Daily Telegraph« javlja: Wilsonu se njegovega položaja ne dá zavidati. Velika večina ljudstva si želi miru, pa tudi, da predsednik odločno nastopi. Oboje je pa težko združiti, ker bi trajen odločen nastop gotovo povzročil vojno. Zdi se, da bi vlada odločitev o vojni ali miru rada zvalila na ljudstvo, to pa bi odgovornost vsled ugodnih poslovnih razmer rado naprtilo vladi.

Sporazum štirih išče v Ameriki 1000 milijonov dolarjev.

New York. (Kor. ur.) Reuter poroča: Neka francosko-angleška finančna misija namerava tu najeti posojilo 1000 milijonov dolarjev.

Washington. (Kor. ur.) Reuter poroča iz visokih finančnih krogov: Vlada Zdu-

ženih držav ne namerava pogajanj z zastopniki zaveznikov radi najetja posojila 1000 milijonov odobravati, a tudi ne grajati. Bankirji vlade o najetju posojila ne bodo obvestili in se bo posojilo smatralo kot navaden trgovski kredit.

London. (Kor. ur.) »Zentral News« poroča iz Washingtona: Pierpont Morgan je priredil francoskim in angleškim finančnikom s 175 bankirji in uglednimi trgovci sprejemno slavnost. Sodijo, da se zaveznikom posreči najeti 50 odstotno posojilo v višini 100 milijonov funtov sterlingov.

Lugano. (Kor. ur.) »Corriere della Sera« poziva laško vlado, naj v Severni Ameriki najame naravnost posojilo 500 milijonov lir in naj ne išče posojila zgolj na Angleškem. Tudi »Avanti« želi, naj se Italija reši angleškega varuštva.

Primorske novice.

Miren in okolico obsipajo Italijani še vedno z granatami, toda brez znatne škode in brez človeških žrtev.

Najbolje doma. Sovodnje se nahajajo prav blizu bojne črte. Vrh svetega Mihaela, ki spada pod občino Sovodnje, so Italijani, kakor je znano, že enkrat zasedli, a jih je naš general Boog s svojimi junaki zopet prepodil. (Odtod znana prislovica, da je »Bog rešil sv. Mihaela«.) Sovodnje so izpostavljene dežju šrapnelov in granat. A kljub temu se ljudje zopet vračajo v svoje domove in celo v večernih urah opravljajo na polju svoja najnujnejša dela. Najbolje doma. Grenak je kruh beguncev; bolje je biti doma na svojem, v borni koči, četudi je dežju šrapnelov in granat. In čudovita je ta slika. Otroci se igrajo na dvorišču. Prične streljati, a otroci potegnejo svoja krilca čez glavo, da bi bili varni pred streli. In glej, v sobi spi dete v zibelki. Streho predere granata, pade v sobo, dete ostane nepoškodovano, samo mezinca na nogi je izgubilo kot spomin na te žalostne in težke čase. In človeku se zdi, ki gleda vse enake in podobne slike, da se ne bije blizu boj na življenje in smrt, ampak da živi v deželi pravljice in sanj.

Nova železnica. V nedeljo, dne 6. septembra ob 10. uri popoldne so otvorili slovesno železnico Dutovlje—Komen. Popoldne je bil v Dutovljah v nalašč za to prirejenen šotoru slovnosten diner. Nad šotorom pa je krožil kot stražar avstrijski aeroplan.

Gibanje in prevažanje beguncev. Uradno poročajo: Prevideva se večja koncentracija beguncev v Lipnici (na Štajerskem), kjer se jih bode pridržalo ali pa odposlalo na druge koncentracijske kraje. Dne 4. septembra t. l. je odšel prvi vlak z Ogrskega, kojemu bodo sledili še drugi. Tudi s Kranjskega dojdejo begunci iz evakuiranih (izpraznjenih) primorskih krajev. Razni begunci, ki se nahajajo na Ogrskem in ki so si našli dela, so izrazili željo, da bi tam ostali. V tem pogledu napravljene poizvedbe pa niso dovedle do zaželjenega uspeha.

Premeščanja goriških oblasti. Gradiško okrajno glavarstvo se je iz Postojne preselilo v Volospo-Opatijo, tržiško okrajno glavarstvo in šolski svet sta se pa iz Gradca preselila v Postojno.

Otvoritev šol v Trstu. Glasom pomožnemu odboru z juga došlih informacij se prične redno šolsko leto na tržiških šolah dne 16. septembra. Ni še gotovo, se li otvori tudi ženski licej z nemškimi poučnim jezikom, ker to bo odvisno od števila učenk, ki se prijavijo.

Za dijake srednjih šol v Gorici. Dijaki srednjih šol v Gorici, ki želijo, da se jim izda letno spričevalo, se morajo obrniti do ravnateljstev dotičnih zavodov. Ravnatelj gimnazije z nemškimi učnim jezikom, gosp. dr. Gustav Hemetsberger, se nahaja v Krieglachu na Štajerskem, vodja višje državne realke, g. prof. J. Zupančič, v Ljubljani, Kopališka ulica št. 1.

Posredovanje za delo. C. kr. zavod za pospeševanje male obrti na Dunaju je blagohotno sporočil pomožnemu odboru za begunce z juga, da zadruga za izdelovanje žebeljev in železnih obrti v Kropi in Kamnigoric na Kranjskem je vojna prevzeta delavce, ki so izurjeni v izdelovanju raznovrstnih žebeljev (cvekov) za gorske čevlje, posebno pa žebeljev s kapcami. Delavci te vrste naj se obrnejo na pomožni odbor (Dunaj, V., Favoritenstrasse št. 5) ter naj naznanijo, ali so voljni vzeti seboj tudi družino, da se jim preskrbi potrebno stanovanje. — Gospa Jella Hertzka, posestnica na Dunaju, XIX., Kaargrabengasse št. 19, je pripravljena vzeti tri kmetske delavce furlanske narodnosti za obdelovanje lastnih njiv proti plačilu 3do 3 K 60 v na dan, po sposobnosti in pridnosti. Oni, ki želijo priti do takega dela, naj se obrnejo na pomožni odbor za begunce z juga, IV., Favoritenstrasse 5.

— V prilog goriških beguncev so darovali gg.: Nj. Prevzvišenost škof dr. Karlin, Trst, 100 K; Stele, vinotržec, Šiška, 100 K; Vinko Prelec, misijonar, Miren, 6 K; dr. Rožič Valentin, Celovec, 10 K; Čevljarska zadruga, Miren, 200 K; Josip Zeljnik, župnik, Čemšenik,

10 K; Bežek Viktor, ravnatelj, Gorica, 20 K; Sašelj Ivan, župnik, Adlešiči, 10 K; Neimenovan 10 K; dr. Marinko, Mavčiče, 20 K; dr. J. Janežič, bogoslovni profesor, 5 K; Kralj Anton, tajnik združne zveze, Ljubljana, 10 K; Plavanež Ivan, župnik, Vel. Gaber, 20 K; dr. Kržišnik, dekan, Trnovo, Notranjsko, 96 K; Premk Viktor, dav. upravitelj, Vrhnika, 10 K; Iranilnica in posojilnica Kadinja, 100 K; Vovko Franc, župnik, Šempeter pri Novem mestu, 20 K; Ostre Alojzij, Bunčani na Štajerskem, 30 K; Jenko Stefan, Podgraje, Ilirska Bistrica, 7 K; F. V., 6 K; Franc Bašnik, Hrastje, 10 K; Bambič Jožef, župni upravitelj, Preloka, 5 K; Cink Peter, okr. sodnik, Trst, 15 K; Zupnija Črnuče, 20 K. — Nadaljevanje sledi. — Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

Umrlj ste v Novem mestu dne 5. sept. Jožefa Kumelj, žena jetniškega paznika iz Gorice, 32 let, in Urša Martinelli, zašebnica, 77. let.

— **Razpust krške občine?** Z otoka Krka se poroča, da se govori, da misli vlada razpustiti tamošnjo občino, ker je protizakonito podpirala »Legio nazionale«, ki je, kakor je znano, delovala proti interesom države.

Ladja s prvimi izmenjanimi invalidi.

Posredovanje papeža Benedikta XV., da se izmenjajo avstrijski in nemški invalidi, ki se nahajajo v ruskem ujetništvu, z ruskimi invalidi v našem in v nemškem ujetništvu, je imelo popoln uspeh. Za kraj, kjer bi se naj vršila izmenjava invalidov, je bilo določeno švedsko mesto Sasnitz. Prihod prvih avstrijskih in nemških invalidov, ki so se nahajali v ruskem ujetništvu, na švedska tla, opisuje berlinski list »Berliner Tagblatt« tako-le:

Ko je bilo pred dnevi odposlanih več ladij z ruskimi invalidi na krovu, da se jih spravi v Rusijo, je priplula dne 16. avgusta prva ladja z nemškimi in avstrijskimi invalidi, ki so se nahajali v ruskem ujetništvu, v pristanišče Sasnitz. Švedsko prebivalstvo je avstrijske in nemške invalide sprejelo nad vse pristržno. Vse hiše so bile okrašene z avstrijskimi in nemškimi zastavami. Vse ulice, ki vodijo v pristanišče in tudi pristanišče samo je bilo okrašeno s cvetlicami in zastavami. Prebivalstvo je hitelo kar trumoma proti pristanišču in srečnega se je štel, kdor je mogel dobiti prostora v pristanišču. Ko je priplul prvi parnik z invalidi v pristanišče, je zasvirala godba avstrijsko in nemško cesarsko pesem. Na glavnem jamboru parnika je plapolala zastava Rdečega križa. Navdušenje prebivalstva je doseglo višek, ko je priplul nekoliko pozneje še en parnik z ranjenci v pristanišče. Vse je klicalo invalidom: »Dobrodošli! Pogled na množico, ki je burno pozdravljala invalide, vmes glasen jok in ihtenje, je napravil nepozaben utis. Veselje in radost invalidov ob pogledu na tisočero množico, ki jim je pripravila tako sijajen sprejem, je bilo nepopisno. Marsikateremu v hudih bojih utrjenemu invalidu so zaigrale solze v očeh. Pogled na težko ranjene invalide je bil srce pretresujoč. Nekemu vojaku sta otrpneli obe roki. Dve sestri-usmiljenki sta ga spremljali iz parnika. Veliko invalidov v mladeniški dobi je bilo grozno pohabljenih. Čeprav so kazali invalidi veselje, se je vendar marsikateremu čitalo na obrazu, koliko bolečin in trpljenja je moral pretrpeti. Mnogim častnikom, ki so njih prsa dičile hrabrostne svetlinje in zaslužni križiči, so igralo solze radosti v očeh. Mlademu avstrijskemu konjeniku je odbila granata obe nogi in eno roko, a kljub temu je bil vesel, le da se more vrniti v svojo domovino. Vsi invalidi so bili z okrepljenimi prav bogato obdarovani. Preočili so v raznih hotelih tega mesta.

Švedski kralj Gustav je odposlal povodom prihoda prvih invalidov na švedska tla našem in nemškemu cesarju brzojavno čestitko, v kateri jima izraža svoje veliko veselje, katero občuti on in tudi vse švedsko prebivalstvo, ker se vrši izmenjava invalidov na švedski zemlji. Oba vladarja sta se v toplih besedah brzojavno zahvalila švedskemu kralju in narodu za gostoljubni sprejem invalidov na švedski zemlji.

Časopisi sporočajo, da so med temi prvimi invalidi, ki so se vrnili, tudi trije Slovenci (menda štajerski). Čitali smo, da so se iz Mosta na Češkem v posebnem pismu toplo in iskreno zahvalili sv. očetu Benediktu XV. za blagohotno posredovanje.

Dnevne novice.

+ **Vojaške zadeve.** Prestavljen je od 7. lov. bat. k 9. lov. bat. nadporočnik Gombač Erle, Nadporočnik 17. pp. Lavrenčak Viljem je prestavljen v častniški zbor za pravno službo kot nadporočnik-avditor.

— **Soupraviteljem** mošenjske župnije je imenovan g. Fran Bleiweis,

— **Popisovanje bombaževine.** C. kr. korespondenčni urad poroča: Veliki uvozi ameriškega bombaža, ki so se mogli izvesti v prvem vojnem letu, so omogočili, da se je pokrila potreba vojne uprave na izdelkih bombažne industrije za dolgo časa, ne da bi bila pri tem potrebna omejitev preskrbe civilnega prebivalstva. Kljub temu pa je z ozirom na nerazjasnjeni položaj glede na nadaljni dovoz bombaža potrebno, da se sedaj nahajajoče zaloge surove bombaževine v glavnem prihranijo za morebitno poznejšo porabo armade in da se obenem skrbijo za to, da se izdelano sukno, v kolikor ni potrebno za naročila vojaške uprave ali oblasti, predvsem porabi za obleko širših slojev prebivalstva. Zato je treba širše izdelovanje sukna. Popisale se bodo vse tozadevne zaloge po stanju 30. septembra. Svojih zalog ne bo treba naznaniti le trgovcem, ki prodajajo samo na drobno.

Hipotekarne obresti in pristojbinske olajšave. V zakonu o konverziji hipotekarnih dolgov so določene gotove pristojbinske olajšave, če se obresti ne zvišajo preko mere, kakor jo določa dotični zakon. Z zakonom 9. julija 1913 pa je finančni minister dobil pooblastilo odrediti, da kuvertirana posojila ne izgubijo teh pristojbinskih olajšav. Če vsled izjemnih gospodarskih ali političnih razmer nastopi splošno zvišanje hipotekarnih obresti. Po svoječasni odredbi finančnega ministra bi te ugodnosti ugasnile, ako bi se najkasneje do 31. decembra 1915 obrestne mere hipotekarnih dolgov ne znižalo na tako nizko, kakor jo zahteva § 2. konverzijskega zakona 1907. Ker izjemne gospodarske in politične razmere, ki so dale povod zakonu iz leta 1909, še trajajo in pred 1. januarjem 1916 ni pričakovati znižanja hipotekarnih obresti, zato je s cesarsko naredbo z dne 6. septembra zakon iz leta 1909 podaljšan.

— **»Dom«,** glasilo hrvatske kmečke stranke začasno preneha izhajati, kakor poroča njen predsednik Stepan Radić, ker so vsi člani vodstva in uslužbenci tiskarne pri vojakih.

— **Umrla** je včeraj v Spod. šiški v 29. letu starosti učiteljica v Planini pri Vipavi, gospa Milka Vugova roj. Kazafura. Pogreb se vrši v petek ob 3. uri popoldne iz Tržne ul. 256 na pokopališče k Sv. Krištofu.

— **P. n. občinam v blagohotno uvaževanje.** Katoliška tiskarna v Ljubljani se priporoča za tisk nanovo predpisanih tiskovin »Potrdilo istovetnosti«. Postrežba z obratno pošto.

— **V idriji se prične šolski pouk:** Na realki v soboto ob 8. uri sv. maša, vpisovanje v pripravljalni tečaj in v I. razred v sredo 15. t. m., v druge razrede 16. t. m. Na rudniški ljudski šoli v petek sv. maša, vpisovanje v sredo in četrtek. Na gospodinjki šoli vpisovanje v soboto in nedeljo. V čipkarskem tečaju sv. maša v petek, vpisovanje 15. in 16. septembra. Mogoče, da bode realka že letos v realno gimnazijsko preustrojena; odloka od ministrstva še ni, vendar se pričakuje in od ljudstva močno želi.

— **Umrl** je v Šibeniku tajnik trg. in obrtne zbornice iz Dubrovnika Josip Onyszkiewicz.

— **Pozor pred sleparico!** Po Gorenjskem in po Ljubljani hodi neka dostojno oblečena ženska k družinam ali k g. župnikom in izvablja denar in jestvine na zelo zvit način. Mnogi so se na njene limanice v svojo nemalo škodo že naselili. Kdor bi prišel z njo v dotiko, naj jo prime in izroči oblasti.

— **Od Sv. Jurja ob južni železnici** se poroča, da prirede ondi v nedeljo 19. septembra 1915 ob 3. uri popoldne veliko ljudsko slavnost v znamenju »Zlatega klanca«. Čisti dobicek v prid avstrijskemu Rdečemu križu. Darovi za dobitke naj se pošiljajo na naslov: velečastiti gospod Josip Kavčič, kaplan, Sv. Jurij ob j. ž.

— **Iz laškega ujetništva** se je javil Andrej Ferjan iz Sp. Laz, 7. lov. bataljon. Nastanjen je v Bologni.

— **Iz ruskega ujetništva** se je oglašil desetnik Vinko Rozman iz Gorij, ki je bil uradno proglašen za mrtvega. Nahaja se v Sibiriji.

— **Nova knjiga.** V c. kr. zalogi šolskih knjig na Dunaju je izšlo h Krulčevi »Moji prvi čitanki« navodilo. Učiteljstvo, zlasti ono, ki ima opravka s šolskimi prvenci, bo seglo gotovo pridno po njem. Dobiva se v Katoliški Bukvarni. Izvod stane 1 K.

Razna poročila.

FRANCOSKA PREVZAME POVELJSTVO V DARDANELAH.

Haag, 15. septembra. »Embros« poroča iz Aten: Vrhovno poveljstvo nad četami na suhem in na morju bo pri novem dardanelskem napadu izročeno Franciji.

RUSKI NAČRTI NA KAVKAZU.

Zeneva, 13. septembra. Zasebno javlja »Gazette de Lausanne« iz Pariza, da je

francoska javnost mnenja, da je Rusija velikega kneza zato poslala na Kavkaz, ker hoče doseči tamkaj odločilno zmago, da si odpre pot v Carigrad. Veliki knez bo ubral pot ob morski obali. Parižani pravijo, da se je treba požuriti, dokler jih ne preseneti Bolgarija. Če bi veliki knez mogel začeti z ofenzivo, bi vsaj zaveznike na Galipoliju nekoliko razbremenil, ker bi Turki rabili svoje čete drugje. Večerni listi pa izražajo bojazen, da je Kavkaz preveč oddaljen, da bi odločilno vplival na Evropo.

PROTIKALIF?

Haag, 15. septembra. Angleška hoče proti sultanu postaviti protikalifa. Angleška smatra za to sposobnega egiptovskega kediva, Francoska nasprotno maroškega sultana, Italija pa tripoliškega načelnika beduinov.

VPRAŠANJE GIBALTARJA.

»El Liberal« poroča, da namerava 82 španskih poslancev, ko se zbere španski državni zbor, interpelirati vladu o vprašanju Gibraltarja. Pred tedni so se na shodih v Barceloni in v Sevilli burno zahtevali, naj Anglija vrne španski Gibraltar. Datovo ministristvo se nahaja v velikih škripcih, ker je država glede na dobavo premoega popolno navezana na Anglijo in se ne veruje, da bi hotela pričeti z Anglijo sovražnosti.

PROMET V PANAMSKEM PREKOPU * ZOPET OTVORJEN.

London, 15. septembra. »Lloyd« poroča, da se je v panamskem prekopu zopet otvoril promet.

Ljubljanske novice.

Ij Goriški nadškoj ekscelencja dr. Francišek Sedej se mudi danes v Ljubljani kot gost presv. ljubljanskega knezoškofa dr. Ant. Bon. Jegliča.

Ij V uršulinskem zasebnem otroškem vrtcu bo vpisovanje dečkov in deklic na samostanski porti dne 19. in 20. septembra od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne. Redni pouk se prične dne 21. septembra. Prostori niso bili v vojaški uporabi. Vhod je izoliran.

Ij Eksplozija električnega kabla. Sinoči ob 11. uri se je naenkrat zaslislala na Starem trgu in v sosednjih ulicah močna eksplozija, kateri je sledila takoj še druga. Ljudje so prestrašeni leteli k oknom in iz ust vseh si samo slišal — »laški aeroplan«. Stvar pa je bila drugačna. Pod tramvajskim križiščem na Starem trgu je eksplodiral električni kabel. Domneva se, da je moral biti kaj poškodovan in je prišel tok v zvezo z zemljo, vsled česar je nastala izredno močna eksplozija. V kavarni »Leon« so ugasnile luči, ravnatoko pri Zalazniku, kjer so pa pozneje pričele zopet goreti. Iz okolišnih kanalov pa je prihajal dim in vsi so mislili, da je počila plinova cev. Škode ni druge, kakor da je odvodna strešna cev na Plavčevi hiši, v kateri se nahaja kavarna »Leon«, zelo razbita in to blizu drugega nadstropja. Danes, ko so odkopavali na mestu eksplozije, je bilo videti velik kos popolnoma uničenega kabla, katerega nadomeščajo z novim.

Ij Kedaj se prične pouk na državnih gimnazijah v Ljubljani bodo natančno naznanili inserati. Dan začetka pouka še ni določen.

Ij Na hrvaškem gledališču v Osijeku so angažirani bivši člani »Malega gledališča« v Ljubljani gg. Grom in Peček ter gospa Herma Grom Hart.

Ij Zloraba krušnic. Od časa vpisovanja za krušnice pa dosedaj se je marsikje v družini precej spremenilo. Takrat je bilo v raznih rodbinah več družinskih članov, pri raznih strankah več poslov in tudi več ljudi na stanovanju, kakor danes. Marsikak družinski član, posel ali stanovalec je bil vpoklican k vojakom, se preselil iz mesta ali si poiskal drugo službo. Stranke pa niso bile toliko vestne, da bi to pri krušnih komisijah napovedale ter da bi nehale jemati tudi za te osebe krušnice, ampak jih še vedno jemljejo, kakor, da bi se ne bilo od takrat ničesar spremenilo. Te nadštevilne krušnice potem pridržijo zase. To je naravnost zloraba in ne bi bilo odveč, ko bi se takim ljudem krušnice sploh odtegnilo, kakor je to vzakonzano v tozadevni naredbi. Z nadštevilnimi krušnicami si brezvestni ljudje napravljajo z moko zaloge, v tem, ko je nekateri ne dobe za vsakdanjo potrebo.

Umrlj so v Ljubljani: Josip Kocjančič, strojarski pomočnik, 23 let. — Jakob Pintar, kočar, 72 let. — Davorina Lotrič, hči sluga, 7 mesecev. — Marija Varl, mestna uboga, 76 let. — Josip Sartorelli, cesarski lovec. — Marija Krapež, kavarnarjeva žena, 59 let. — Alojzij Bečaj, kletar, 24 let. — Marija Tinc, rejenka, 10 mesecev. — Luka Jenko, čevljarjev sin, 1 mesec.

Ij Nezgoda. Marc Filip, železniški premikač južne železnice, je včeraj popoldne pri premikanju padel z voza ter se poškodoval po telesu.

Ij Oni urar, ki je zadnja leta enkrat popravljval moško remontoar cilindar uro

iz srebra, z dvema pokrovoma zadaj, katera ima zadaj na zunanem pokrovu vtisnjene črke F. P. in ki je na tem pokrovu znotraj vtisnil znamenje popravila: H 313, naj javi svoje ime c. kr. deželni sodnji v Ljubljani, oddelek VIII. — C. kr. deželna sodnja v Ljubljani, odd. VIII., dne 6. septembra 1915.

Pred odločitvijo na Balkanu.

RUSKO ČRNOMORSKO BRODOVJE PRIPRAVLJENO.

Pred tretjo balkansko vojsko?

Haag, 14. septembra. »Agence Havas« poroča iz Petrograda: Črnomoško brodoenje je dobilo povelje, da naj bo pripravljeno za vožnjo v bolgarske vode. V Odesi in drugih lukah je veliko število ladij, ki bodo naložile čete.

Genf, 15. septembra. Pariški »Matine« piše: Bolgarsko-srbski odnošaji stoje neposredno pred nevarnostjo vojaškega spopada.

ODLOČILEN TRENUTEK ZA BOLGARIJO.

Sofija. »Kambana« je 14. t. m. pisala: Zgodovina narekuje nalogo. Na Balkanu mora nastati samostojna in neodvisna bolgarska velevlast. Neodvisnost je pa politična neodvisnost od države Moskalov. Danes je položaj tak-le: Bolgarija mora ali pograbiti za meč ali mora pa opustiti svoj samostojen političen obstoj in njene najmočnejše koristi ji nakazujejo najtesnejšo zvezo z osrednjima velevlastima, predvsem z Nemčijo. S Srbijo se ne more sporazumeti. Sijajne zmage avstrijskega in nemškega orožja omogočujajo Bolgariji, da obračuna s svojim zgodovinskim sovražnikom. Moreta li car in narod dopustiti, da mine vojska, ne da bi se okoristila Bolgarija? Bolgarskemu ljudstvu je zdaj došel odločilen trenutek. Nikdar v vsej bodočnosti se morebiti ne obnove taki zgodovinski predpogoji kakor danes. Naloga je dana, zgodovinska naloga bolgarskemu narodu, bolgarska narodna združitev in utrditve države se namreč nahajati pred odločitvijo. Nihče drugi ju ne more rešiti, kakor bolgarsko ljudstvo kot dobro organizirana in z osrednjima velevlastima zvezana moč bolgarske armade.

NOVA NOTA BOLGARIJI.

Rimska »Tribuna« javlja, da je četverospozorazum 14. septembra izročil novo noto Bolgariji. Iz atenskih diplomatskih krogov pa prihaja glas, da se zna vročitev te note zavleči. Sile četverospozorazuma niso edine glede oblike. Eni pravijo, da naj bo beseda odločna in naj se da Bolgariji rok, v katerem mora izjaviti, ali sprejme ententine predloge. Drugi pa odsvetujejo tak rok in priporočajo prijateljski ton. Različna so tudi mnenja o srbskih zahtevah. Srbija je namreč zahtevala, da se ji naznanijo koncesije v Bosni, Hercegovini in na Hrvatskem, kajti od teh je odvisno njeno stališče o srbskih koncesijah Bolgariji. Nektare sile podpirajo to zahtevo, pač pa je Italija proti temu. Zgodi naj se to šele kasneje. Eni tudi priporočajo, naj Bolgariji obljubljeno ozemlje takoj zasedejo zavezniske čete, da stem Bolgariji dokažejo odkritosrčnost svojih obljub; drugi pa zopet nasprotujejo. Iz vseh teh razlogov se bo menda nota zavlekla. Atenski »Embros« pravi, da hoče ententa dvojega počakati: pojasnitve zadržanja Rumunije in preobrata na vzhodu.

NOVE PONUDBE SPORAZUMA BOLGARIJI.

Sofija, 14. septembra. (Koresp. urad.) »Agence Telegraphique Bulgare« poroča: Zastopniki sporazuma so danes dopoldne obiskali vsak zase ministrskega predsednika in mu izročili izpopolnilno obvestilo, o katerem se strogo molči.

BOLGARIJA IN GRŠKA.

Berlin. Kralj Konstantin je te dni zaslisljal v avdienci bolgarskega poslanika Pasareva. Prisrčnost te avdiencie je v Sofiji najboljšo učinkovala. Po razgovoru Radoslavova z grškimi poslanikom v Sofiji se je, ko je došlo Pasarevo poročilo o njegovi avdienci, izjavilo, da so razmere med Bolgarijo in Grško zadovoljive. Radoslavov je izjavil, da želi, naj bi postale razmere med Grško in Bolgarijo še prisrčnejše in iskrenejše. Grški poslanik je nato izjavil, da želi Grška ravno to z ozirom na Bolgarijo.

VOHUNSTVO V RUMUNJI.

Bukareška »Seara« odkriva podobno afero, kakor je bila na Grškem, kjer so kradli brzojavke, tudi v Rumuniji. Imenovani list popolnoma odkrito dolži izvestne poštne in brzojavne uradnike, da so stalno informirali rusko in angleško poslanništvo, in da so uradniki imenovanim poslaništvom izdajali naredbe in zanimive odredbe vlade. Rumunska vlada je za to vedela in ni ničesar storila, da to prepreči saj ni niti preiskave uvedla proti izdajalskim uradnikom. »Seara« zahteva od vlade, da se proti uradnikom, ki so bili v nedopustljivi zvezi s poslaništvom, uvede preiskava zaradi vohunstva.

ODSTOP SRBSKEGA VOJNEGA MINISTRA.

Rušuk. Listi v Nišu poročajo, da pričakujejo politični krogi odstopa vojnega ministra Bojovića. Sledil mu bo baje major Miloš Vazić. Spor so povzročila nasprotstva, ki so se pojavila med Bojovićem in prestolonaslednikom Aleksandrom. Vojvoda Putnik dela na to, da bi se kriza omilila, ker se mu ne zdi umestna izprememba v vojnem ministristvu in je zato odpotoval h kraju Petru v Topolo.

VARSTVO BELGRADA.

Haag, 15. septembra. »Reuter« poroča: Vsled odločnega nastopa angleških mornariških čet in francoskih letalcev ni srbsko glavno mesto Belgrad zadnji čas več izpostavljeno ognju avstrijskih topov. Angleškimi mornariškimi četam poveljuje admiral Troubridge. Te v prvi vrsti obstreljuje jarke, katere so izkopali Avstrijci na drugem bregu Donave. Proti zračnim napadom Avstrijcev branijo Belgrad francoski letalci.

RUMUNCI NAPOVEDUJEJO SRBIJI IN ITALIJI TEŽKE DNI.

Bukarešt. »Adverul«, »Mimineata« in tudi drugi Rusom prijazni listi so začeli priznavati veliko važnost zmag osrednjih velevlasti in napovedujejo, da se bližajo Srbiji in Italiji težki dnevi. »Adverul« objavlja o usodi Srbije uvodnik.

Govori se, da je za nakup varnih in priporočljivih srečk z zajamčenimi dobitki (do 630.000 kron) sedaj že radi tega najugodnejši čas, ker dobi vsak naročnik v srečnem slučaju 4000 frankov popolnoma zastonj. — Opozarjamo na današnji zadevni oglas »Srečkovnega zastopstva« v Ljubljani.

Ponujajte želod
Kolinski tovarni v Ljubljani

Potrni neizmerne žalosti naznanjamo vsem cenjenim sorodnikom, učiteljstvu, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša iskreno ljubljena, blaga soproga, mati, hči, sestra, gospa

Milka Vugova roj. Kazafura
učiteljica s Planine pri Vipavi

dne 15. t. m. ob 11. uri dopoldne, previdena s tolažili svete vere, v 29. letu po dolgi in mučni učiteljski bolezni v Gospodu mirno zaspala. Pogreb nepozabne in blage pokojnice se vrši v petek 17. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Tržna ulica v Spodnji Šiški (pri g. Stepiču) št. 256, na pokopališče k Sv. Krištofu. Sveta maša zadušnica se bo darovala 18. t. m. v franciskanski cerkvi v Ljubljani ob 9. uri dopoldne. Pokojnico, ki je bila vzorna učiteljica, mati, hči in sestra, se priporoča v blag spomin.

Spod. Šiška, dne 15. sept. 1915.

Globoko žalujoči rodbini
Vuga - Kazafura. 1849
Breg posebnega obvestila.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
PORODNIŠNICA.
L. JUELJANA KOMENSKEGA ULICA 4
SEMPER PARATI DR. FR. DERGANČ

Obvestilo.

Uljudno naznanjam vsem prečastitim cerkvenim oskrbništvom in drugim p. n. odjemalcem, da sem večidel svoje zaloge voščeni h sveč časno preložil v Ljubljano

ter da bom sprejemal in izvrševal cenj. naročila od tu, dokler se ne bom mogel povrniti v Gorico. Cenjena naročila naj se blagovoljivo naslovljati na moje sedanjo pisarno 1831

I. Kopač, svečar Ljubljana
Sodnijska ulica 7, I. nad.

Ravnateljstvo trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani javlja tužno vest, da je njegov mnogoletni častni član in dobrotnik, gospod

Ferdinand Souvan
trgovec in veleposestnik

včeraj popoldne previden s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v petek dne 17. septembra ob pol 11. uri dopoldne na Homcu.

Predragega pokojnika priporočamo v blag spomin.

Ljubljana, dne 16. septembra 1915. 1852

Sprejme se več knjigoveških pomočnikov v knjigovoznici katol. tisk. dr.

Zeli se osebna predstava v Katoliški tiskarni II. nadstropje.

Sprejmeta se 1844

2 DIJAKA 2

na stanovanje. Kje pove upravništvo »Slovenca« pod števil. 1844.

Izujena v popolnem šivanju ter urna

KUHARICA

išče primerne službe v kako boljše hišo ali na kako župnišče. Naslov pove uprava tega lista pod »Pridna gospodinja 1845«.

VINA

340 hl

belega in rudečega lastnega pridelka prodaja **Ivan Zatluka**, ravnatelj »Katoliške banke« v Zagrebu. 1841 3

Krušne karte

se izdajajo le ob petkih od osme ure zjutraj do ene popoldne. 1848

Mestni magistrat Ljubljanski,
dne 14. septembra 1915.

Ježice

kupuje v vsaki množini

Alex. Rosenberg
Gradec, Elisabethinerg. 6.

OVČJO VOLNO

vseh vrst in vsako množino kupuje po najvišjih cenah

J. GROBELNIK, 1719
Ljubljana, Mestni trg števil. 22.

Ako naročite
in to nemudoma storite,

1 srečko avstrijskega rdečega križa	Mesečni obrok za vseh pet srečk ozir. dobitnih listov samo 5 kron
1 srečko ogrskega rdečega križa	
1 srečko budimpeštanske bazilike	
1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz leta 1880	
1 dobitni list 4% ogrsk. hip. srečk iz l. 1884	

12 Zrebanj vsako leto, glavni dobitki 630.000 kron

dobite igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do 4.000 frankov popolnoma zastonj!

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno: Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana.

Kupim v vsaki množini mikano in nemikano

domače predivo

po najvišji ceni. — Ponudbe na: **Ivan N. Adamič** vrvarna, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31. 145,

Učenka 1853

ali tudi že izučena deklica, zdrava, krepka, z dobrimi spričevali, se pod ugodnimi pogoji sprejme v modno trgovino v Ljubljani. — Pismene ponudbe naj se pošljejo pod »prihodnost 1915« na upravo lista

ovčjo volno

kupi vsako množino za vojaške potreščine po višji ceni kot vsak drug prekupec 1782

Ivan Savnik
Kranj - Gorenjsko.

Sprejme se pošten 1837

UČENEC

krepak, s primerno šolsko izobrazbo, koji ima veselje do trgovine s kolon. blagom.

Alfonz OBLAK, Novomesto.

Penzionist

50 let star, 150 kron mesečno in nekaj denarja v hranilnici

želi poročiti

poštno uradnico, koja se sme v službi poročiti. Resna pisma na upravništvo Slovenca pod števil. 1832.

Christofov učni in vzgojevalni zavod 1718

vpisuje ves september 1915 vsak dan od 12. do 3. ure popoldne v Sodni ul. 1. Najbolje obiskovan, od visoke c. kr. dež. vlade za Kranjsko na znanje vzeti zasebni učni zavod. Gojenke in gojenci tega zavoda pridejo najhitreje k dobremu kruhu.

Iz zasebnih razlogov se takoj in zelo poceni proda 1826

mala vila

z 11 orali gozda, travnikov in njiv pri Vetrinju v bližini Celovca in

posestvo

obstoječe iz dveh kmetij, skupno ali vsaka kmetija posebej, obsega joč 62 oralov, krasen 70 leten gozd, zemlja prvovrstna, arondirana.

Naslov pove iz uljudnosti uredništvo »Mira« v Celovcu.

Peter Kozina & Ko.

Tovarna čevljev v Trziču na Gorenjskem

Prodaja svoje lastne izdelke na debelo in drobno

v Ljubljani, Breg nasproti sv. Jakoba mostu. Vojaški čevlji za moštvo in častnike se dobe v vsaki množini.

1847

Naš ljubi dobri oče in ded, gospod

Ferdinand Souvan

šef tvrdke F. X. Souvan, cenzor avstro-ogrške banke, častni član trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani, graščak na Volčjem potoku in Čemšeniku itd.

je dne 15. t. m. po dolgi mukepolni bolezni, previden s tolažili sv. vere, v svojem 76. letu na Volčjem potoku mirno zaspal.

Pogreb se vrši 17. t. m. ob polu 11. uri dop. pri farni cerkvi na Homcu.

Volčji potok-Ljubljana, dne 15. septembra 1915.

Dr. Fery Souvan, c. kr. podkonzul v Bremenu; Rosy pl. Bleiweis-Trsteniška, Leo Souvan, c. kr. nadporočnik in veletržec; Leonija Souvan, Alma Urbanc, otroci.

Fina Souvan roj. Gaudernak, Hela Souvan roj. Sponer, snehi.

Dr. Demeter vitez Bleiweis-Trsteniški, c. kr. polkovni zdravnik in deželni zdravstveni nadzornik; Dr. Hubert Souvan, c. kr. finančne prokuratorje tajnik; Fran Urbanc, c. kr. nadporočnik in veletržec; zetje.

Fedor vitez Bleiweis-Trsteniški, Elza in Leo Souvan, Fran Ferdinand, Ena in Leonija Urbanc; vnuki.

Posebna naznanila se v Ljubljani ne bodo izdala.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Tvrdka Franz Ksav. Souvan javlja prežalostno vest, da je njen velezaslužni nad 62 let uspešno delujoči šef senijor gospod

Ferdinand Souvan

po dolgem mučnem trpljenju v 76. letu za vedno zatisnil oči.

Pokojnik je posvetil svoje neumorno delovanje do svojega zadnjega diha procvitu podjetja. Njegova smrt znači mu nenadomestljivo izgubo.

Ljubljana, dne 15. septembra 1915.

1851